

HALVÅRSRAPPORT 1. HALVÅR 2017

Rise Flemløse Sparekasse
CVR: 5478 7316

Indholdsfortegnelse

Oplysninger om sparekassen.....	side	3
Ledelsespåtegning.....	side	4
Ledelsesberetning.....	side	5
Resultatopgørelse.....	side	16
Balance.....	side	17
Egenkapitalopgørelse.....	side	18

Noter

1	Anvendt regnskabspraksis.....	side	19
2	Væsentlige ændringer.....	side	19
3	Kommende regnskabsregler.....	side	19
4	Hoved- og nøgletal.....	side	21
5	Renteindtægter.....	side	21
6	Renteudgifter.....	side	21
7	Kursreguleringer.....	side	22
8	Udgifter til personale og administration.....	side	22
9	Udlån og tilgodehavender samt nedskrivninger herpå.....	side	22
10	Aktiver tilknyttet puljeordninger.....	side	24
11	Efterstillede kapitalindskud.....	side	24
12	Eventualforpligtelser.....	side	24
13	Nærtstående parter.....	side	24

Oplysninger om Sparekassen

Hovedkontor:

Navn: **Rise Flemløse Sparekasse**
Binavne: Rise Spare- og Lånekasse og Flemløse Sparekasse
Adresse: Store Rise Landevej 10, 5970 Ærøskøbing
CVR-nr.: 5478 7316
Registreringsnr. 0847
Hjemstedskommune: Ærø
Telefon nr. 6252 1408
Hjemmeside: www.risespar.dk og www.sparekassen.dk
E-mail: post@risespar.dk og mail@sparekassen.dk

Svendborg Afdeling:

Adresse: Faaborgvej 64, 5700 Svendborg
Telefon nr. 6220 0000

Flemløse Afdeling:

Adresse: Kirkebjergvej 13, 5620 Glamsbjerg
Telefon nr. 6472 1658

Søby, pengeautomat:

Adresse: Havnevejen 1, 5985 Søby

Bestyrelse:

- Gårdejer Leif Juul Sørensen, formand
- Leder Ole Kjær Jensen, næstformand
- Direktør Henning Hürdum
- Teknisk konsulent Henrik Buur
- Restauratør Pia Fuglsang
- Serviceleder Hanne Herzog
- Rådgiver Ole Lemmeke Jørgensen, medarbejdervalgt
- Personalekonsulent Anne J. Nielsen
- Gårdejer Rasmus P. Rasmussen
- Direktør Niels Riis

Revisionsudvalg:

- Direktør Henning Hürdum, formand
- Leder Ole Kjær Jensen
- Personalekonsulent Anne J. Nielsen

Direktion:

- Sparekassedirektør Bjarne V. Nielsen,

Revision:

Deloitte Statsautoriseret
Revisionspartnerselskab
Weidekampsgade 6
2300 København S

Oversigt over medlemmer af repræsentantskabet og personalet kan ses på vores hjemmeside.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt halvårsrapporten for perioden 1. januar – 30. juni 2017 for Rise Flemløse Sparekasse.

Halvårsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed og ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at halvårsregnskabet giver et retvisende billede af Rise Flemløse Sparekasses aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 30. juni 2017 samt af resultatet af Rise Flemløse Sparekasses aktiviteter for perioden 1. januar – 30. juni 2017.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i Rise Flemløse Sparekasses aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Rise Flemløse Sparekasse står overfor.

Halvårsrapporten har hverken været underlagt revision eller review.

Rise, den 22. august 2017.

Direktion

Bjarne V. Nielsen
Sparekassedirektør

Bestyrelse:

Gårdejer Leif Juul Sørensen
Formand

Direktør Henning Hürdum

Gårdejer Rasmus P. Rasmussen

Restauratør Pia Fuglsang

Direktør Niels Riis

Leder Ole Kjær Jensen
Næstformand

Personalekonsulent Anne J. Nielsen

Teknisk konsulent Henrik Buur

Serviceleder Hanne Herzog

Rådgiver Ole L. Jørgensen
(medarbejdervalgt)

Ledelsesberetning

Regnskabsberetning 2017

Halvårsresultat i Rise Flemløse Sparekasse blev et overskud før skat på tkr. 7.543 og et overskud på tkr. 5.879 efter skat. Resultatet betragtes af sparekassens bestyrelse og direktion som værende tilfredsstillende med baggrund i de aktuelle markedsforhold og den vækst, som sparekassen har haft igennem de seneste år.

Flemløse Sparekasse og Rise Sparekasse valgte pr. 01.04.17 at fusionere med Rise Sparekasse som den fortsættende sparekasse. Navnet på den nye Sparekasse blev Rise Flemløse Sparekasse. Fusionen blev godkendt på de respektive repræsentantskabsmøder den 30. marts 2017. Finanstilsynet meddelte deres godkendelse den 31. marts 2017.

Fusionen er gennemført i henhold til bekendtgørelse nr. 136 af 21. december 2012 om fusion af sparekasser, jf. § 205, nr. 2, i lov om finansiel virksomhed og selskabslovens §§ 236-251.

Resultatet i Flemløse Sparekasse for perioden 1. januar 2017 indtil fusionsdatoen er indregnet i halvårsrapporten via egenkapitalen i overensstemmelse med reglerne herfor. Aktiver og forpligtelser er indregnet til dagsværdi på overtagelsesdagen og indarbejdet i åbningsbalancen pr. 1. april 2017. Sammenligningstal er ikke tilrettet, idet fusionen regnskabsmæssigt behandles efter overtagelsesmetoden.

Fusionen er en klar styrkelse af Rise Flemløse Sparekasses position, idet fusionen pr. fusionsdatoen har betydet følgende for Sparekassens position:

	Flemløse	Rise	Samlet
Antal kunder, stk.	2.671	6.702	9.373
Antal garantier, stk.	774	2.189	2.963
Garantkapital, mio. kr.	8,8	29,6	38,4
Udlån, mio. kr.	103,9	313,9	417,8
Indlån, mio. kr.	206,1	612,7	818,8
Balancen, mio. kr.	244,4	725,2	969,6
Garantier, mio. kr.	54,3	139,0	193,3

I skrivende stund arbejdes der hårdt på, at få flyttet kunderne fra tidligere Flemløse Sparekasse over i Rise Flemløse Sparekasse. Dette arbejde forventes afsluttet i slutningen af år 2017. Kunderne i Flemløse filialen vil for langt største delens vedkommende fortsat være tilknyttet deres faste rådgiver.

Ser vi på sparekassens drift i 1. halvår, så ligger "maskinafkastet" (resultat før skat, kursreguleringer og nedskrivninger) på et tilfredsstillende niveau og er det største i Sparekassens historie. At niveauet stiger skyldes flere forhold, herunder førnævnte tilførte forretningsomfang og kundeantal i forbindelse med fusionen. Herudover er sparekassens kundeportefølje vokset støt igennem de seneste mange år, samtidig med at vores nye og eksisterende kunder har gjort flere forretninger med os. Der har været ekstraordinær høj aktivitet på investeringsområdet i indeværende halvår og samtidig har vi også set et stigende antal hushandler og deraf følgende aktivitet på Totalkreditområdet.

Sparekassens nettorent- og gebyrindtægter er i forhold til 1. halvår 2016, steget med 28,7 % eller tkr. 5.143, og udgør i alt tkr. 23.069 for 1. halvår 2017. Endvidere har fusionen medført at udlånet er steget betydeligt.

Nettorenteindtægterne er steget med 31,8 % svarende til tkr. 3.365, i forhold til 1. halvår 2016. Stigningen kan bl.a. henføres til, at vi er lykkedes med at vokse på udlån, samtidig med at vores kunder gennemsnitligt har haft et lidt større træk på bevilgede kreditter. Rent forretningsmæssigt skal vi have stigende nettorenteindtægter, for at kunne fortsætte vores positive udvikling. Renteindtægterne på udlån er pænt stigende og samtidig har vi købt flere obligationer, hvilket har øget vores renteindtægter. Vi kunne dog godt ønske os en større vækst i økonomien samt en mere kontinuerlig vækst i udlånet. Det vil sikre, at vi løbende øger vores indtjening på udlånsdelen. Renteudgifterne til indlån er faldet. Dette hænger sammen med at vi har tilpasset indlånsrenterne til det meget lave generelle renteniveau. Samtidig har vi i 2016 omlagt og reduceret vores ansvarlige lånekapital. Dette har også medført faldende renteudgifter. Modsat har vi måttet betale ca. kr. 160.000 i negative renter til Danmarks Nationalbank og til de kreditinstitutter, som har vores løbende likviditet stående til negativ rente. Vi arbejder dagligt på, at reducere denne udgift mest muligt.

Gebyr- og provisionsindtægterne er steget med 44,4 % svarende til tkr. 2.965 i forhold til 1. halvår 2016. Stigningen kan henføres til fusionen samt at vi igennem flere år har haft stor fokus på, at øge provisionsindtægterne fra vores samarbejdspartnere. Samtidig har det stigende kundeantal også medført at der dagligt laves flere og flere forretninger med kunderne. I 1. halvår 2017 har kunderne i stigende grad efterspurgt vores investeringsprodukter. Vi har således haft store stigninger i puljeindlånet og en pæn stigning i formidlingen af investeringsforeningsprodukter.

Udgifterne til personale og administration er steget med 27,3 % eller tkr. 3.413 og udgør i alt tkr. 15.907. Ser vi på posterne hver for sig, så stiger personaleudgifterne med 33,7 % og de øvrige administrationsudgifterne med 17,0 %. Omkostningsstigningen kan primært henføres til fusionen, idet omkostningerne fra den tidligere Flemløse Sparekasse indgår i halvårsregnskabet fra 1. april 2017. Herudover er der fortsat stigende omkostninger til investeringer i IT og produkter.

Efter gennemførelsen af fusionen er sparekassens markedsområde udvidet, hvilket på sigt giver os langt flere forretningsmuligheder. Vi er således repræsenteret på hovedkontoret i Rise, filialen i Svendborg og filialen i Flemløse. Det giver os et markedsområde, hvor der er rigtig mange uopdyrkede muligheder for at indgå nye kundeforhold og i den forbindelse udvikle Rise Flemløse Sparekasse yderligere.

Vi uddeler årligt pæne beløb til gode formål i hele vores markedsområde. I forbindelse med gaveuddelingen i foråret er lokale foreninger m.v. i hele vores markedsområde blevet tildelt kr. 300.000 til specifikke aktiviteter / projekter. Disse aktiviteter er til stor støtte for lokalsamfundene og danner samtidig grobund for vores fremtidige forretningsmæssige udvikling. Sparekassen deltager ligeledes gerne i løbende sponsorater efter princippet noget for noget. Dvs. at begge parter skal have noget ud af sponsoratet. De mange foreninger på Ærø og i det Sydfynske har i løbet af året fået gavn af sparekassens mange forskellige sponsorater til utrolig mange forskellige gøremål.

På kundesiden har udviklingen på Ærø igen i år udvist en stigende trend og i år som den afdeling i sparekassen, der netto har fået tilført flest kunder i første halvår 2017. Kundeporteføljen er øget med et tilfredsstillende antal gode og solide kunder og overstiger 4.500. Dette medfører, at der er vækst i langt de fleste forretningsområder så den generelle forretningsvolumen stiger. Dog kunne vi godt tænke os flere gode og solide udlånsprojekter, således at væksten i udlånet kunne blive lidt større. Mange ærøboere ønsker at blive kunde i Ærø's eneste lokale pengeinstitut.

Ser vi på Svendborg afdelingen, så fortsætter den positive udvikling i antallet af gode og solide kundeforhold. Vores nye domicil i Svendborg har øget vores kendskabsgrad i Svendborg og på Sydfyn. Afdelingen får dagligt flere nye kundehenvendelser fra private familier og mindre

virksomheder, som ønsker at blive kunder hos os. Der sker således en generel god udvikling inden for de forskellige forretningsområder. Vi har en pæn vækst inden for Totalkreditlån, Investeringsområdet, indlån og udlån. Afdelingen har siden etableringen etableret mange gode kundeforhold. Vi har p.t. rundet kunde nr. 2.300. Afdelingens indtjening har igennem de seneste år bidraget pænt positivt til sparekassens samlede indtjening. Vi ser frem til fortsat at udbrede kendskabet til Rise Flemløse Sparekasse, således at vi kan betjene endnu flere Svendborgensere og borgere på Sydbyn med et pengeinstitut, som leverer individuelle løsninger til de enkelte familier og til mindre erhvervs-kunder.

Flemløse afdelingen er det nyeste skud på stammen af afdelinger. I forbindelse med fusionen blev det besluttet, at afdelingen skal udvikles på lige fod med afdelingerne i både Rise og Svendborg. Kundegrundlaget for positiv udvikling er til stede i markedsområdet, så når vi får flyttet alle kunderne over i Rise Flemløse Sparekasse, så iværksætter vi øget fokus på udvikling i afdelingen og i markedsområdet. Dette vil på sigt medføre, at vi får udbredt kendskabet til Flemløse filialen, så vi kan rådgive endnu flere borgere i den sydvestfynske del af markedsområdet. Afdelingen får løbende nye henvendelser fra emner, som ønsker at blive rådgivet og det ender ofte med en ny kunde. Mange henvender sig i forbindelse med bolighandler og investeringsrådgivning. I skrivende stund er vi kommet rigtig langt og godt i gang med det praktiske arbejde med fusionen. Der udestår dog stadig et rigtig stort arbejde med at få færdiggjort mange projekter. Efter sommerferien kommer der stor fokus på arbejdet med, at opgøre eksponeringerne og kontiene i Flemløse og få konti m.v. gjort aktive i Rise Flemløse Sparekasse. Vi har p.t. opgjort en del eksponeringer på den tiltænkte måde for derigennem at teste for svagheder og fejlmuligheder.

Det er fortsat vores målsætning at øge vores tilstedeværelse via en kontrolleret vækst på Fyn. Dette vil på sigt øge vores indtjening og give flere rentable forretninger.

Der er 26,4 heltidsansatte i Rise Flemløse Sparekasse, hvilket er en stigning på 3,9 heltidsansatte siden 1. halvår 2016.

Sparekassen har haft stor vækst i både ind- og udlån set i forhold til 1. halvår 2016. Dette har betydet, at vi til stadighed har et stort indlånsoverskud, som har været placeret på fondsmarkedet, hos Danmarks Nationalbank og øvrige pengeinstitutter. I forbindelse med fusionen har Danmarks Nationalbank lukket Flemløse Sparekasses mulighed for at have et indestående på 50 mio. kr. på foliokontoen. Det har for Rise Flemløse Sparekasse betydet at vi i løbet af året har øget vores obligationsbeholdning med 99,5 mio. kr. til i alt 297,1 mio. kr. Vores samlede varighed ligger mellem 1,0 og 1,5, hvilket er uændret i forhold til sidste år.

Det forholdsvis stabile obligationsmarked og det stigende aktiemarked har påvirket vores kursreguleringer i positiv retning. Kursreguleringerne i 1. halvår 2017 udgør et positivt resultat på 2,2 mio. kr. med et negativt resultat på tkr. 976 i 1. halvår 2016. Ser vi isoleret set på obligationsmarkedet, så er renterne så lave, at det kan blive svært, at skabe et fornuftigt positivt afkast i de næste år. Det hænger sammen med, at renterne over tid må forventes at stige. Stiger renterne stille og roligt over en længere periode er der sandsynlighed for et afkast omkring + / - nul. Men ved større rentestigninger over en kort periode vil vi kunne se deciderede negative afkast selv på konservative obligationsporteføljer med lav risiko. Ser vi på aktiemarkedet så vil der over tid komme større eller mindre korrektioner, som vil betyde, at der kommer perioder med negativt afkast.

Vi forventer, at fondsmarkedet vil udvikle sig volatile i løbet af 2. halvår 2017. Dette skyldes flere forhold:

- Der er i løbet af efteråret valg i både Tyskland og Italien. Udfaldet afgør om det bliver stigende volatilitet.

- Væksten i Danmark og i euro-området har været stigende om end, der udestår udfordringer med nogle af de sydeuropæiske lande.
- Borgerkrigen i Syrien og de store flygtningestrømme mod EU kan give uenighed i Euro-landene.
- Nøgletallene fra USA ser mere positiv ud og amerikanerne står overfor nogle rentestigninger i løbet af de næst par år. Udviklingen påvirkes også af om den amerikanske præsident Donald Trump får skabt flertal til den økonomiske politik. Samtidig skal repræsentanternes hus og kongressen drøfte gældsloftets størrelse i slutningen af året. Det har tidligere medført en usikker periode.
- Olieprisens udvikling har også stor indflydelse på væksten rundt om i verden.

Der er i halvårsrapporten for år 2017 udgiftsført nedskrivninger for et beløb på tkr. 2.230, hvilket er en stigning på tkr. 959 set i forhold til halvårsrapporten for 2016. Niveauet for nedskrivningerne betragtes af direktionen og bestyrelsen som værende acceptable. Dette skal bl.a. ses med baggrund i den økonomiske udvikling, som samfundet p.t. er inde i. Der er tegn på, at boligmarkedet uden for storbyerne også er kommet ind i en periode, hvor priserne er svagt stigende. Det er positivt for udviklingen i vores markedsområder, når priserne er svagt stigende, hvilket medfører større optimisme med deraf øget omsættelighed og kortere liggetider. Sparekassen har mærket stigende interesse for bolighandler i løbet af de seneste kvartaler.

Generelt set er boniteten i sparekassens kundemasse god, dog vil vores fremtidige nedskrivningsbehov være afhængig af, hvordan samfundsøkonomien kommer til at udvikle sig. Vi har en rigtig god kundefordeling med en overvægt af privatkunder. På erhvervssiden har vi ingen brancher som er overvægtet. Vi har således mange små og mellemstore eksponeringer som har en rigtig god fordeling. På sigt kunne vi godt ønske os en lidt større erhvervsandel. Vi skal dog hele tiden huske på at tabsrisiciene, alt andet lige, er større jo større eksponeringer vi tager ind i Sparekassen. Tendensen med, at der er flere og flere, som flytter fra de små samfund og ind til de større byer, vil også påvirke sparekassens udvikling de kommende år. Kommer vi ind i en længere periode med stagnerende huspriser, svært omsættelige ejendomme og stigende arbejdsløshed, vil dette alt andet lige øge vores nedskrivninger. Sparekassen er generelt set et spejlbillede af, hvordan det går økonomisk i samfundet.

Forretningsomfanget

Balancen er steget med 359,8 mio. kr. til i alt 1.030,5 mio. kr. ultimo 1. halvår 2017. Stigningen i indlånet andrager 315,2 mio. kr. ultimo 1. halvår 2017. Stigningen i indlånet kan primært henføres til fusionen og pænt stigende indskud på puljeordninger. Stigningen fordeles med 251,8 mio. kr. i kundeindlån og 63,4 mio. i indlån i puljeordninger. Det samlede indlån udgør i alt 875,0 mio. kr. ultimo 1. halvår 2017. Stigningen i indlånet andrager samlet 56,3 %. Rise Flemløse Sparekasse har således et meget stort indlånsoverskud på 458,0 mio. kr. pr. 1. halvår 2017

Udlånet er steget med 112,0 mio. kr. til i alt 417,0 mio. kr. ultimo 1. halvår 2017. Stigningen i kundeudlånet andrager således 36,7 %. Stigningen kan primært henføres til fusionen, samt at vi igennem de seneste år har haft en tilgang af nye gode og solide kunder. Samtidig ser vi p.t. et generelt pænt aktivitetsniveau hos de bestående kunder. Der har været en positiv udvikling i udlånene på hovedkontoret i Rise og i Svendborg filialen. Begge afdelinger har således vækst i forretningsomfanget.

Ser vi generelt på låneporteføljen, så nyder vi godt af vores pæne overskudslikviditet, da vi ikke har problemer med, at finansiere vores udlånsvækst med eget indlån. Vores driftsmæssige vækst i udlånet er p.t. på et fornuftigt niveau. Vi kunne dog godt ønske os, at vi fik mere af vores overskudslikviditet omsat til gode og solide udlån, som ville kunne påvirke samfundsudviklingen i vores lokalområder i positiv retning.

Vi har i årets løb set en tilfredsstillende udvikling i kundernes fondsbeholdninger. Når vi ser på hvordan de agerer, så er der flere kunder, som har bevæget sig ud af risikostigen for at opnå et lidt større afkast. De kunder skal gøres opmærksom på den øgede risiko, samtidig med at de skal være indforstået med, at udsvingene kan blive større i både op- og nedadgående retning.

Vi modtager dagligt henvendelser fra kunder i andre pengeinstitutter, som gerne vil høre, hvad vi har at tilbyde. I den fase udviser foretager vi en grundig kreditvurdering, da vi ikke ønsker, at tage store kreditrisici. Samtidig søges udlånseksposeringerne afdækket med flest mulige sikkerheder.

Garantier m.v. er i 1. halvår 2017 steget med 61,2 mio. kr. og andrager ultimo 1. halvår 2017 i alt 171,3 mio. kr. Stigningen i garantimassen andrager 55,6 %. Den store stigning skal ses i relation til fusionen og vores antal af tabsgarantier stillet over både Totalkredit og DLR-kredit løbende vil stige. Vi stiller garantier i forbindelse med vores kunders optagelse af lån i de nævnte kreditforeninger. Over tid vil vi se en kontinuerlig stigning i antallet af tabsgarantier, alt efter hvor mange Totalkreditlån og DLR-kredit lån vi formidler.

Kapitalforhold

Egenkapitalen er steget med 52,1 % eller 41,0 mio. kr. til i alt 119,6 mio. kr. ved halvåret 2017. En egenkapital af denne størrelse er medvirkende til, at vi har kunnet disponere langsigtet. Baggrunden for stigningen kan bl.a. henføres til fusionen hvor egenkapitalerne er lagt sammen. Vi har i forbindelse med fusionen indfriet tkr. 400 i garantkapital, som Flemløse Sparekasse havde fået tegnet af Finansiell Stabilitet. Samtidig har vi tilbagebetalt de garantier i Flemløse Sparekasse som stod på venteliste til at få garantkapitalen tilbagebetalt. På trods af dette er garantkapitalen steget med 14,0 mio. kr. siden 1. halvår 2016 til i alt 39,2 mio. kr. ultimo 1. halvår 2017, hvilket er en stigning på 55,7 %. Vi er således meget tilfredse med den store lokale opbakning, som sparekassen får i hele vores markedsområde. Det er vigtigt for sparekassens fremtidige udviklingsmuligheder, at der til stadighed indskydes garantkapital, samt at der præsteres pæne resultater. Det er med til at sikre vores fremtidige eksistens. Garantierne fin tidlige på året udbetalt en rente på garantbeviserne på 3,10 %.

Kapitalbehov

Med baggrund i Finanstilsynets vejledning om kapitalbehov, benyttes den såkaldte 8+ metode, hvor der afsættes yderligere kapital på alle de områder, hvor sparekassen har særlige risici.

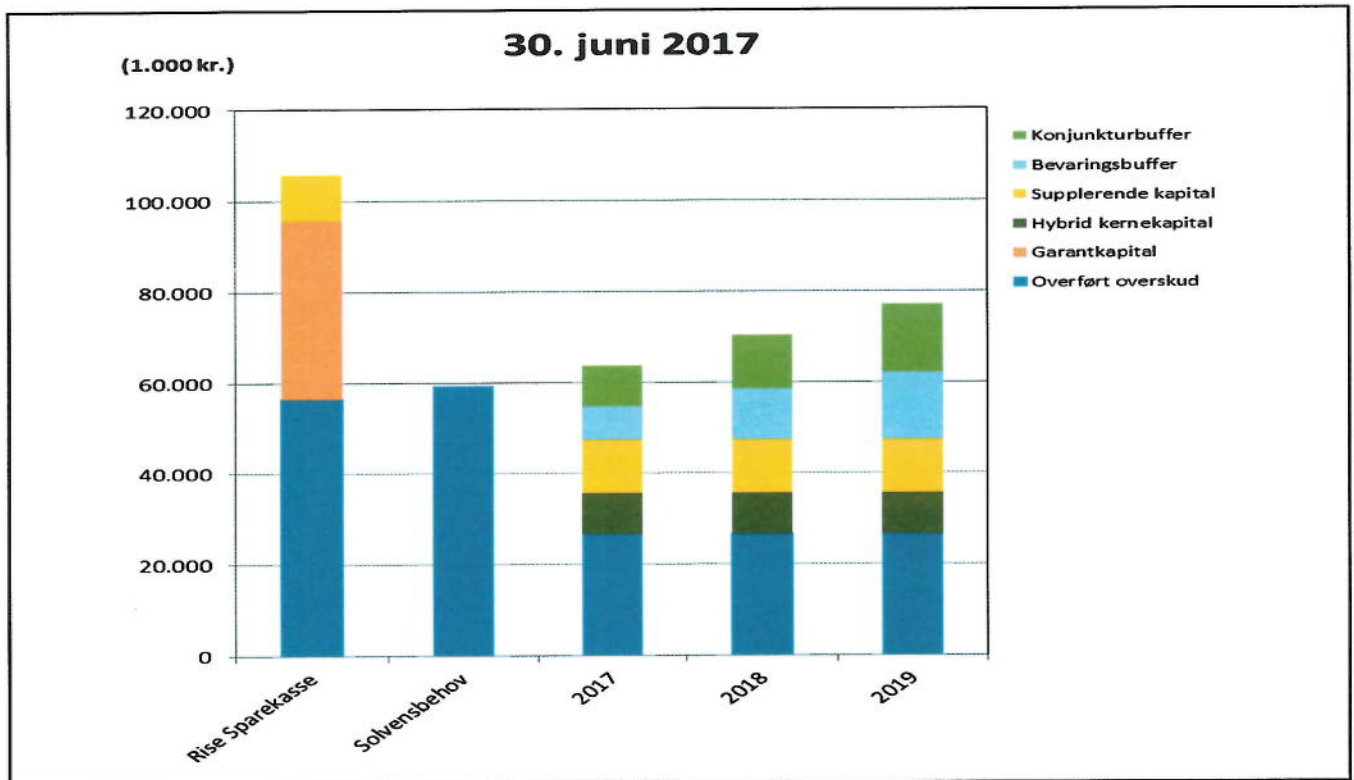
Sparekassens kapitalprocent (solvensprocent) er faldet fra 19,1 pr. 1. halvår 2016 til 17,9 ultimo 1. halvår 2017. Vi har ikke indregnet periodens overskud i vores kapitalgrundlag. Lovens minimumskrav er på 8 %. Der er efterstillede kapitalindskud på 10,5 mio. kr., hvoraf 10 mio. kr. kan medregnes i kapitalgrundlaget. Sparekassens beregnede kapitalbehov andrager pr. 1. halvår 2017 10,0 %. Dette medfører, at Sparekassen har en "friværdi" i kapitalprocenten på 7,9 %. En friværdi af denne størrelse ligger over Sparekassens langsigtede målsætning.

Måling af udlån og opgørelse af kapitalbehov er baseret på de nugældende regler (8+ modellen) og tager således ikke højde for kommende ændringer i regler og praksis. Såfremt der sker væsentlige ændringer i regler eller praksis, vil det ændre de forudsætninger, der er lagt til grund for aflæggelse af halvårsrapporten, herunder forventninger til det kommende år.

Sparekassen har som følge af indfasningen af nye kapitalkravsregler fra 1. januar 2014 foretaget en analyse af konsekvenserne heraf, herunder vurderet i hvilket omfang den nuværende kapital er tilstrækkelig.

Nedenstående graf viser, hvordan Rise Flemløse Sparekasse ligger i forhold til de nye kapitalkrav, der betyder, at en større del af basiskapitalen skal udgøres af egenkapital, og at der stilles skrappe krav til kapitalen. Med udgangspunkt i Rise Flemløse Sparekasses

kapitalforhold pr. 30. juni 2017 har vi ingen problemer med at leve op til de nye skrappe krav frem til 2019.

Tilsynsdiamanten

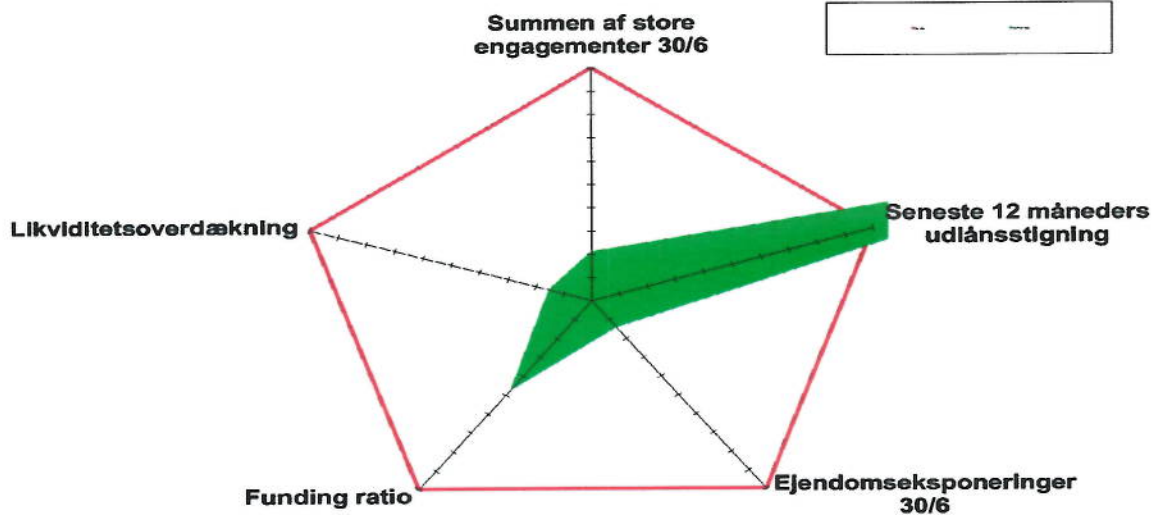
Rise Flemløse Sparekasses bestyrelse og direktion følger den månedlig udviklingen i tilsynsdiamantens pejlemærker. Generelt set er vi meget tilfredse med formen af vores tilsynsdiamant igennem de senere år, dog har udlånsvæksten i forbindelse med fusionen gjort at vi har overskredet dette pejlemærke. I normalt drifts år vil sparekassens årlige vækstrater ikke overskride pejlemærket. Vi vil til stadighed arbejde med pejlemærkerne.

Sparekassen har forholdt sig således til de fem pejlemærker i tilsynsdiamanten:

- Vi ønsker en meget tilfredsstillende likviditetssituation og ønsker ikke under 100 %
- Vi ønsker en fortsat kontrolleret udlånsvækst.
- Vi ønsker ikke en markant øget eksponering inden for ejendomssektoren
- Vi ønsker ikke, at antallet af store eksponeringer øges markant
- Vi ønsker et fornuftigt forhold imellem udlån og indlån, dog altid et pænt indlånsoverskud

Tilsynsdiamanten	Finanstilsynets grænseværdier	Rise Flemløse Sparekasse pr. 30. juni 2017	Rise Sparekasse pr. 30. juni 2016
Summen af store eksponeringer	<125%	25,8%	23,4%
Udlånsvækst	<20%	36,7%	8,5%
Ejendommeeksponering	<25%	3,4%	3,6%
Funding-ratio	<1	0,46	0,54
Likviditetsoverdækning	>50%	334,3%	305,5%

Tilsynsdiamanten pr. 30. juni 2017

F.s.v.a. pejlemærket senest 12 måneders udlånsstigning så kan det oplyses af udlånsvæksten andrager 3,5 % når der ses bort fra fusionen. Det er stadig sparekassens langsigtede holdning af vi skal have en kontrolleret vækst i udlånet.

Finanstilsynet har i sommeren 2015 udsendt en justering af tilsynsdiamanten for pengeinstitutter. Med justeringen ønsker Finanstilsynet at skærpe reglerne i tilsynsdiamanten for store eksponeringer. Konkret skal det nye pejlemærke for store udlån måle summen af pengeinstituttets 20 største udlån. Hvis denne størrelse er større end 175 procent af den egentlige kernekapital, vil pengeinstituttet bryde pejlemærket. Nøgletallet træder i kraft i 1. kvartal 2018. Det justerede tal for store eksponeringer for sparekassen andrager 93,3 % pr. 30.06.17. På dette område ligger vi p.t. inden for den nye grænseværdi.

Likviditet

Det nye krav til likviditet (LCR), som indføres frem mod 2019, skal i henhold til de nye kapitaldækningsregler være større eller lig med 100 %. Sparekassens LCR er ultimo juni 2017 opgjort til 1.259 %.

Baseret på de nuværende krav har Sparekassen ligeledes en betydelig overdækning på likviditetsberedskabet i forhold til lovens krav. Overdækningen er på 334,3 %, svarende til 358,5 mio. kr.

Sparekassens funding består primært af indlån samt efterstillet kapital.

Going concern

Det er direktionens og bestyrelsens vurdering, at Rise Flemløse Sparekasse har tilstrækkelig likviditets- og kapitalberedskab til at sikre Rise Flemløse Sparekasses fortsatte drift i mindst 12 måneder fra balancedagen.

Baggrunden for vurderingen skal findes i sparekassens store likviditetsmæssige overdækning samt i sparekassens pæne solvensmæssige friværdi.

Kursreguleringer

Kursreguleringerne udviser en samlet kursgevinst på tkr. 2.235 og fordeler sig med positive reguleringer på tkr. 342 på obligationer, tkr. 54 på valuta og tkr. 1.839 på aktieporteføljen for 1. halvår 2017. På obligationssiden har vi øget porteføljen med 99,5 mio. kr. Det skyldes primært, at vores muligheder for placering af midler samlet set er reduceret i forbindelsen med fusionen, da vi alene kan have en foliokonto i Danmarks Nationalbank med et indestående på op til 50 mio. kr. Samtidig tager vores samarbejdende kreditinstitutter negativ rente for at disponere over vores daglige likviditet. På trods af stigning i obligationsporteføljen ligger varigheden uændret mellem 1 og 1,5. Sparekassen vil fortsætte den forsigtige fondspolitik med en lav varighed på vores store obligationsportefølje. Vi vil løbende vurdere, om det er attraktivt at øge aktieporteføljen alt efter udviklingen i de realøkonomiske forhold.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som sparekassen er underlagt de resterende 6 måneder af regnskabsåret, vedrører kursreguleringer på fondsbeholdninger, samt tab og nedskrivninger ved indregning og måling af udlån og hensættelser på garantier. Rise Flemløse Sparekasse arbejder løbende på at forbedre metoder for indregning og måling heraf.

Begivenheder efter halvårsrapportens afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af halvårsrapporten.

Forventet udvikling 2017

Det forventes, at indtjeningen for året 2017 før kursreguleringer, nedskrivninger og skat vil være stigende. Det hænger sammen med fusionen samt det forhold at Sparekassen igennem de seneste år har fået tilført mange gode og solide kunder både i Svendborg og på Ærø. Denne udvikling er fortsat i 1. halvår af 2017. Sparekassen ligger over budgettet på de fleste poster i halvårsregnskabet. Vi forventer en fortsat stigende kundemasse på både Ærø og Fyn hvilket gør, at vi forventer en kontrolleret vækst i forretningsvolumen.

Sparekassens samlede resultat afhænger af, hvor stabil udviklingen på de finansielle markeder bliver, og af hvor følsomme finansmarkederne er overfor ændringstegn i økonomien. Dette vil kunne få stor indflydelse på kursreguleringer og nedskrivninger på udlån.

Sparekassens fremtidige udvikling afhænger i høj grad af, hvor stor væksten i verdensøkonomien bliver, og hvilken indflydelse det får på den samlede økonomiske udvikling i Danmark.

Kapitalgrundlag, solvens og risikostyring

Rise Flemløse Sparekasse skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter vores risikoprofil. Ledelsen har valgt at opgøre kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden og operationel risiko efter basisindikatormetoden. Det er fortsat ledelsens vurdering, at der ikke p.t. er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelsen af kapitalen.

I henhold til lov om finansiel virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at sparekassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, hvilket er den kapital der efter ledelsens vurdering, som minimum skal til for at dække alle væsentlige risici.

Med indførelsen af de nye regler til kapital i pengeinstitutter pr. 1. januar 2014 er der sket en skærpelse af kravet til egenkapital, ligesom der på sigt kommer yderligere krav til likviditet og gearing. Sparekassens kapitalgrundlag er påvirket af indførelse af nye kapitaldækningsregler baseret på direktiv og forordning.

Sparekassen har som følge af indfasningen af nye kapitalkravsregler fra 1. januar 2014 årligt udarbejdet kapitalplaner der vurderer, i hvilket omfang den nuværende kapital er tilstrækkelig. Med baggrund i sparekassens beregninger vil vores nuværende kapital dække de nye og større krav, når de er endeligt indfaset i år 2019 (se figur på side 10). Sparekassen vil dog over de kommende år arbejde på en yderligere styrkelse af kapitalen.

Særlige risici

Sparekassens forretningsmæssige risici knytter sig især til Ærø og Fyn, da vores forretningsvolumen særlig er knyttet til dette område.

Finansielle risici

Sparekassens finansielle risici afhænger af stabiliteten i udviklingen på de finansielle markeder. Vores følsomhed afhænger af volatiliteten på finansmarkederne, samt af hvilke øvrige ændringstegn der vil være i økonomien. Høj volatilitet vil kunne få stor indflydelse på kursreguleringer og nedskrivninger på udlån samt prissætning på ind- og udlån m.v.

Risikostyring

Sparekassen er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med Rise Flemløse Sparekasses politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Sparekassen har defineret en profil for de risici, som sparekassen maksimalt ønsker at påtage sig. Profilen er beskrevet i instruksen til direktionen. Der følges op på hvert ordinært bestyrelsesmøde i forhold til udnyttelse af de tildelte rammer.

Sparekassen udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til dagligt påvirker virksomheden. Bestyrelsen fastlægger de overordnede rammer og principper for risiko- og kapitalstyring, og modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af de tildelte risikorammer. Den daglige styring af risici foretages af direktionen og der foretages kontrol af økonomichefen.

Kreditrisiko

De væsentligste risici i Rise Flemløse Sparekasse vedrører i sagens natur kreditrisiko. Sparekassens risikostyringspolitikker er derfor tilrettelagt med henblik på at sikre, at transaktioner med kunder og kreditinstitutter til stadighed ligger inden for de af bestyrelsen vedtagne rammer. Modparter til terminsforretninger er begrænset til at være kreditinstitutter, der har en høj kreditværdighed. Der er endvidere vedtaget politikker, der begrænser eksponeringen i forhold til ethvert kreditinstitut, som sparekassen har forretninger med. Større udlån er dækket ved tilstrækkelig likvid sikkerhed.

Den samlede krediteksponering er sammensat af balanceførte og ikke balanceførte poster. Eksponeringen omfatter både den almindelige bankforretning og handelsaktiviteterne.

Sparekassen følger løbende alle udlån og garantier over 0,6 mio. kr. på individuel basis. Øvrige udlån og garantier overvåges på gruppevis basis dog således, at når objektive indikatorer viser, at der kan opstå et konkret problem med et engagement, bliver disse ligeledes vurderet individuelt.

Sparekassen klassificerer kunderne i grupper i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med lån til netop denne kunde. Klassificeringen sker for privatkunder på

baggrund af rådighedsbeløb, sikkerhed og reel formue, mens erhvervs kunder klassificeres efter indtjening, reel egenkapital og sikkerhed.

Sparekassen foretager stresstests af vores kunder. I den forbindelse stresser vi f.eks. vores landbrugskunders årsrapporter, således at vi indkalkulerer en jordpris på 90 t.kr. pr. ha. Dette benyttes i forbindelse med vurderingen af egenkapitalen og dermed de enkelte kunders soliditet. Generelt set er det vores opfattelse, at kundemassen har en fornuftig bonitet. Vi er beliggende i et område, hvor der ikke har været så store udsving i ejendomsværdierne. Det er gældende i både opadgående og nedadgående retning.

Kreditpolitikken fastlægger, at der skal tilstræbes en god spredning på eksponeringsstørrelser, kunder og brancher. Sparekassens kreditrisiko overvåges løbende. Kvartalsvis foretages en gennemgang af eksponeringer, der vurderes at være risikofyldte. De samlede nedskrivninger og hensættelser i sparekassen – korrektivkonto - er på 24,8 mio. kr. Dette er fordelt med 19,8 mio. kr. på individuelle engagementer og 5 mio. kr. på gruppevis engagementer. De driftsmæssige nedskrivninger i regnskabet for 1. halvår 2017 andrager samlet en udgift på tkr. 2.230.

Det er sparekassens vurdering, at udlånsengagementerne skal afdækkes på bedst mulige måde, således at sparekassens risici reduceres mest muligt. Vi har over tid haft fokus på at øge privatandelen af kunderne for derigennem at reducere vores risici på de enkelte engagementer. Samtidig er privatengagementerne typisk mindre end erhvervsengagementerne hvilket giver større spredning.

I vores vurderinger af de stillede sikkerheder anlægger vi en forsigtig holdning. Vi har valgt at reducere værdierne med passende haircuts alt efter hvilken sikkerhedstype, vi anvender. Dette er nøje beskrevet i sparekassens interne forretningsgange, som løbende ajourføres.

For opgørelse af kreditrisici vedrørende udlån i øvrigt henvises til note 9.

Markedsrisiko

Markedsrisikoen styres via fastsatte limits for en lang række af risikomål. Opgørelse, overvågning og rapportering af markedsrisici sker løbende. Rapporteringen udarbejdes af økonomichefen. Direktionen modtager løbende rapportering om disse risici. Bestyrelsen modtager rapportering om udvikling i markedsrisici på månedsbasis.

Renterisiko

Det kan oplyses, at sparekassens renterisiko bl.a. beregnes ud fra sparekassens beholdning af obligationer m.v.. Renterisikoen efter fradrag udgør pr. 1. halvår 2017 tkr. 4.396, hvilket svarer til 4,5 % af kernekapitalen efter fradrag. Den tilsvarende opgørelse ultimo 1. halvår 2016 androg 2,7 %. På trods af den førte forsigtige fondspolitik kan driften for resten af 2017 blive væsentlig påvirket af udviklingen på rentemarkederne. Dette med baggrund i sparekassens store overskudslikviditet som primært er placeret på obligationsmarkederne, samt hos de øvrige pengeinstitutter på markedsvilkår.

Renterisikoen beregnes i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning.

Aktierisiko

I bestyrelsens retningslinier til direktionen er der indbygget et maksimum for den risiko sparekassen må påtage sig. Sparekassens aktieportefølje består af 49,5 mio. kr. aktier, hvoraf 29,2 mio. kr. er unoterede aktier i sektorselskaber/samarbejdspartnere inden for den finansielle sektor, 7,1 mio. kr. er placeret i likvide aktier og 13,2 mio. kr. i unoterede aktier og anparter. De likvide aktier androg ultimo 1. halvår 2016 3,9 mio.kr. Af de likvide aktier er 100 % noteret på autoriserede markeder.

Valutarisiko.

Valutarisikoen opgjort som valutakursindikator 2 udgør ultimo 1. halvår 2017 0,0 % af kernekapitalen efter fradrag, hvilket er uændret i forhold til ultimo 1. halvår 2016.

Sparekassen har vedtaget retningslinier for hvilke valutaer, det er tilladt at have eksponering i.

Likviditetsrisiko.

Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelig likvider, ultralikvide værdipapirer, tilstrækkelige kreditfaciliteter samt evnen til at lukke markedspositioner. Det likvide beredskab fastlægges ud fra en målsætning om at sikre et tilstrækkeligt og stabilt beredskab. Sparekassen tilstræber at have en overdækning i forhold til kravene i lov om finansiel virksomhed på 100 %. Sparekassen foretager, som de øvrige pengeinstitutter i Danmark, indberetning til Finanstilsynet og Danmarks Nationalbank af likviditetsnøgletal på månedsbasis.

Der henvises til nøgletal for overdækning i likviditet samt nøgletal for udlån i forhold til indlån, som viser, at sparekassen har en særdeles god likviditetssituation.

Operationel risiko.

Sparekassen har med henblik på at mindske tab, som følge af operationelle risici, udarbejdet flere politikker. En central del heraf er sikkerhedspolitikken, der stiller en række krav til IT og personale, ligesom den stiller en række minimumskrav til håndtering af følsomme oplysninger. Herudover er der udarbejdet nødplaner for IT, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende IT-faciliteter eller anden lignende krisesituation. Sparekassen ønsker et sikkert kontrolmiljø og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvorledes kontrol skal foregå. Sparekassen er qua sin størrelse afhængig af visse nøglemedarbejdere. For at mindske afhængigheden, er der udarbejdet skriftlige arbejdsgange. Herudover søger Sparekassen i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at den største afhængighed er til stede. Sparekassen har etableret en risiko- og compliancefunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

Det er sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Resultat- og totalindkomstopgørelse for perioden

(i 1.000 kr.)

	note	1/1-30/6 2017	1/1-30/6 2016	1/1-31/12 2016
Resultatopgørelse				
Renteindtægter	4	15.114	12.143	24.583
Renteudgifter	5	1.181	1.575	2.923
Netto renteindtægter		13.933	10.568	21.660
Udbytte af aktier m.v.		194	998	1.061
Gebyrer og provisionsindtægter		9.641	6.676	13.332
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter		699	316	784
Netto rente- og gebyrindtægter		23.069	17.926	35.269
Kursreguleringer	6	2.235	-976	-553
Andre driftsindtægter		761	46	46
Udgifter til personale og administration	7	15.907	12.494	26.108
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver		358	300	588
Andre driftsudgifter		27	7	56
Nedskrivninger på udlån m.v.		2.230	1.271	2.873
Resultat før skat		7.543	2.924	5.137
Skat		1.664	-337	78
Halvårets resultat		5.879	3.261	5.059
Totalindkomstopgørelse				
Periodens resultat		5.879	3.261	5.059
Anden totalindkomst		0	0	0
Totalindkomst i alt		5.879	3.261	5.059

Balance pr.

(i 1.000 kr.)

	note	30/6-17	30/6-16	31/12-16
Aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos Centralbanker		76.915	55.429	85.152
Tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker		84.564	41.141	48.365
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	8	0	1.296	0
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	8	417.026	303.753	295.783
Obligationer til dagsværdi		297.111	197.584	195.355
Aktier m.v.		49.486	34.952	37.414
Aktiver tilknyttet puljeordning	9	86.638	23.221	44.308
Immaterielle aktiver		1.829	0	0
Grunde og bygninger i alt		3.589	1.755	1.840
Domicilejendomme		2.691	1.755	1.840
Investeringsjendomme		898	0	0
Øvrige materielle aktiver		2.875	2.954	2.763
Aktuelle skatteaktiver		0	2.871	996
Udskudte skatteaktiver		1.803	276	225
Aktiver i midlertidig besiddelse		1.855	1.850	1.855
Andre aktiver		4.627	2.527	2.928
Periodeafgrænsningsposter		2.203	1.146	1.322
Aktiver i alt		1.030.521	670.755	718.306
Passiver				
Indlån og anden gæld	10	788.381	536.588	562.896
Indlån i puljeordninger	11	86.638	23.221	44.308
Andre passiver		22.669	13.827	13.847
Aktuelle skatteforpligtelser		224	0	0
Periodeafgrænsningsposter		626	205	219
Gæld i alt		898.538	573.841	621.270
Hensættelser til tab på garantier		1.885	2.297	2.294
Andre hensatte forpligtelser		3	0	5
Hensatte forpligtelser i alt		1.888	2.297	2.299
Efterstillede kapitalindskud	12	10.500	16.000	10.500
Efterstillede kapitalindskud i alt		10.500	16.000	10.500
Garantkapital		39.187	25.170	28.839
Foreslået rente til garantier		0	0	789
Overført overskud		80.408	53.447	54.609
Egenkapital		119.595	78.617	84.237
Passiver i alt		1.030.521	670.755	718.306

Øvrige noter, herunder eventualforpligtelser 1-4 og 13.

Egenkapitalopgørelse

(i 1.000 kr.)

	Garant- kapital	Overført resultat	I alt
Egenkapitalopgørelse for 1. halvår 2017			
Egenkapital 01.01.2017	28.839	55.398	84.237
Tilgang garantkapital, netto	1.542	0	1.542
Tilgang ved fusion	8.806	20.168	28.974
Udbetalt rente til garantier	0	1.037	1.037
Periodens resultat overført til egenkapitalen	0	5.879	5.879
Egenkapitalbevægelser i 2017	10.348	25.010	35.358
Egenkapital 30.06.2017	39.187	80.408	119.595
Egenkapitalopgørelse for 1. halvår 2016			
Egenkapital 01.01.2016	24.009	50.880	74.889
Tilgang garantkapital, netto	1.161	0	1.161
Udbetalt rente til garantier	0	694	694
Periodens resultat overført til egenkapitalen	0	3.261	3.261
Egenkapitalbevægelser i 2016	1.161	2.567	3.728
Egenkapital 30.06.2016	25.170	53.447	78.617
	30/6-17	30/6-16	31/12-16
Kapitalforhold og solvens			
Egenkapital	113.716	75.356	84.237
Skatteaktiver	0	-276	-225
Foreslået rente til garantier	0	0	-789
Ramme til indløsning af garantkapital	-500	-500	-500
Immaterielle aktiver	-1.829	0	0
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-346	-234	-233
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-13.810	-10.051	-9.838
Kernekapital efter fradrag	97.231	64.295	72.652
Supplerende kapital	10.000	12.282	10.000
Fradrag for kapitalandele m.v. større end 10 %.	-1.534	-2.513	-2.459
Basiskapital efter fradrag	105.697	74.064	80.193
Risikoeksponering			
Kreditrisiko	439.638	280.197	287.775
Markedsrisiko	89.366	48.261	50.176
Operationel risiko	62.967	59.538	59.538
	591.971	387.996	397.489
Egentlig kernekapitalprocent	16,4	16,6	18,3
Kernekapitalprocent	16,4	16,6	18,3
Kapitalprocent	17,9	19,1	20,2
Kapitalbehov	10,0	10,6	10,6
Kapital "friværdi"	7,9	8,5	9,6

Noter

Note 1: Anvendt regnskabspraksis

Halvårsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed, herunder Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen).

Halvårsregnskabet aflægges i danske kroner (DKK) og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til den regnskabspraksis, som blev anvendt i årsregnskabet for 2016. Vi henviser til årsrapporten for 2016 for nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Note 2: Væsentlige ændringer i regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder og væsentlige ændringer i regnskabsmæssige skøn.

Halvårsregnskabet er udarbejdet ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af ledelsen i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er angivet nedenfor. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket og påvirkningen kan være væsentlig. Ændringer kan forekomme ved en ændring i regnskabspraksis fra myndighedernes side, ligesom ændrede principper fra ledelsen, såsom ændret forhold som f.eks. tidshorizonten ændres.

De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af disse aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af halvårsrapporten for 2017, er de samme som ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2016:

- Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender og hensættelser til tab på garantier
- Måling af midlertidig overtagne aktiver
- Måling af domicilejendom
- Måling af udskudt skatteaktiver

Der henvises til årsrapporten for 2016 for en detaljeret beskrivelse af de regnskabsmæssige skøn.

Note 3: Kommende regnskabsregler

I forbindelse med udarbejdelsen af nærværende halvårsrapport er der ændringer på vej i forbindelse med ændringen i forbindelse med IFRS-forenelige regnskabsbekendtgørelse. Baggrunden er beslutningen om at den internationale regnskabsstandard IFRS 9 Finansielle instrumenter, der er obligatorisk at anvende for IFRS-regnskabsaflæggelsen fra 1. januar 2018.

De overordnede bestemmelser i IFRS 9 vil tilsvarende blive indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse og suppleret af særlige danske nedskrivningsregler i regnskabsbekendtgørelsens bilag 10, der udfylder de overordnede principper i IFRS 9.

Den justerede danske regnskabsbekendtgørelse forventes, at træde i kraft for regnskabsperioder, der begynder d. 1. januar 2018.

Regnskabsstandarden IFRS 9, som indarbejdes i de danske regnskabsregler, ændrer i væsentlig grad ved de gældende nedskrivningsregler.

Med IFRS 9 erstattes den gældende nedskrivningsmodel, der er baseret på indtrufne tab ("incurred loss" – model), af en nedskrivningsmodel baseret på forventede tab ("expected loss"-model). Den nye forventningsbaserede nedskrivningsmodel indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktives restløbetid (stadie 2). Konstateres aktivet værdiforringet (stadie 3), nedskrives aktivet uændret med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, men baseret på en øget tabssandsynlighed.

Der pågår et udviklingsarbejde forankret på Sparekassens datacentral SDC med deltagelse af de tilknyttede medlemsinstitutter samt Lokale Pengeinstitutter med henblik på at udvikle en IFRS 9 forenelig nedskrivningsmodel.

Modellen, som er under udvikling, påtænkes i særlig grad anvendt for kunder / faciliteter i stadie 1, og en delmængde af kunder / faciliteter i stadie 2. For svage stadie 2 kunder / faciliteter og stadie 3 kunder / faciliteter forventes nedskrivningsberegningen at blive foretaget ved en manuel, individuel vurdering af de finansielle aktiver fremfor ved en modelmæssig beregning.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage et rimeligt skøn over den regnskabsmæssige virkning af førstegangsanvendelsen af IFRS 9, for så vidt angår nedskrivningsreglerne. Det er dog i almindelighed forventningen, at de nye nedskrivningsregler for Sparekassen samlet set vil føre til øgede nedskrivninger og dermed en større korrektivkonto, da alle udlån og garantier efter de nye regler vil få tilknyttet en nedskrivning svarende til det forventede kredittab i 12 måneder eller det forventede kredittab i aktives restløbetid ved en betydelig stigning i kreditrisikoen.

Gruppevis nedskrivninger efter de gældende regler bortfalder, og det vil i nogen udstrækning mindske virkningen af IFRS 9. Hertil kommer, at de særlige danske nedskrivningsregler i regnskabsbekendtgørelsens bilag 10, som Sparekassen anvender til at udfylde de overordnede nedskrivningsprincipper i IFRS-reglerne, rykker nedskrivningerne frem i tid, og derved delvist inddiskonterer virkningen af de kommende IFRS 9 nedskrivningsregler.

En negativ regnskabsmæssig påvirkning af de nye forventningsbaserede IFRS 9 nedskrivningsregler vil i udgangspunktet have tilsvarende effekt på kapitalgrundlaget. For at imødegå en utilsigtet effekt på kapitalgrundlaget og dermed pengeinstitutternes muligheder for at understøtte kreditgivningen, har Europa-Kommissionen som et element i den reformpakke som Kommissionen præsenterede den 23. oktober 2016 (kapitalkravspakken), foreslået en 5 – årig overgangsordning således, at en negativ effekt af de nye IFRS 9 nedskrivningsregler først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år.

Med baggrund i Sparekassens kapitalforhold, indtjeningssevne samt en indfasning over 5 år så forventer vi, at implementeringen af de nye nedskrivningsmodel vil kunne indeholdes i vores egne krav til kapitalmæssig overdækning, som bestyrelsen i vores forretningsmodel har fastsat til mindst 5 % point over det opgjorte kapitalbehov.

(i 1.000 kr.)

	1/1-30/6 2017	1/1-30/6 2016	1/1-31/12 2016
Note 4: Hoved- og nøgletal			
Resultatopgørelse			
Netto rente- og gebyrindtægter	23.069	17.926	35.269
Kursreguleringer	2.235	-976	-553
Udgifter til personale og administration	15.907	12.494	26.108
Nedskrivninger på udlån m.v.	2.230	1.271	2.873
Periodens resultat	5.879	3.261	5.059
Balance			
Indlån	875.019	559.809	607.204
Udlån	417.026	305.049	295.783
Indlånsoverskud	457.993	254.760	311.421
Egenkapital	119.595	78.617	84.237
Balancesum	1.030.521	670.755	718.306
Nøgletal			
Kapitalprocent (solvensprocent)	17,9	19,1	20,2
Kernekapitalprocent	16,4	16,6	18,3
Egenkapitalforrentning før skat	7,4	3,8	6,5
Egenkapitalforrentning efter skat	5,8	4,2	6,4
Indtjening pr. omkostningskrone	1,41	1,21	1,17
Renterisiko	4,5	2,7	2,7
Valutaposition	5,0	7,3	4,3
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0
Udlån + nedskrivninger herpå i forhold til indlån	50,3	57,9	52,1
Udlån i forhold til egenkapital	3,5	3,9	3,5
Halvårets udlånsvækst	41,0	3,0	-0,1
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	334,3	305,5	332,0
Summen af store engagementer	25,8	26,4	13,9
Halvåret nedskrivningsprocent	0,4	0,3	0,7
Note 5: Renteindtægter			
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	0	0	0
Udlån og andre tilgodehavender	13.919	11.505	22.973
Obligationer	1.189	638	1.505
Øvrige renteindtægter	6	0	105
	15.114	12.143	24.583
Note 6: Renteudgifter			
Kreditinstitutter og centralbanker	162	15	65
Indlån og anden gæld	697	956	1.834
Efterstillede kapitalindskud	321	603	1.023
Øvrige renteudgifter	1	1	1
	1.181	1.575	2.923

(i 1.000 kr.)

	1/1-30/6 2017	1/1-30/6 2016	1/1-31/12 2016
Note 7: Kursreguleringer			
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	0	-375	-588
Obligationer	342	176	-226
Aktier m.v.	1.839	-900	-16
Valuta	54	123	277
Afledte finansielle instrumenter	0	0	0
Aktiver tilknyttet puljeordninger	1.167	-7	1.990
Indlån i puljeordninger	-1.167	7	-1.990
	2.235	-976	-553

Note 8: Udgifter til personale og administrationLønninger og vederlag til bestyrelse og direktion:

Direktion, Bjarne V. Nielsen	721	679	1.384
Direktion, Peter Kaldahl (01.04.17 til 30.06.17)	505	0	0
Bestyrelse, 10 personer	279	235	481
	1.505	914	1.865

Direktør Peter Kaldahl har endvidere haft firmabil stillet til rådighed.

Personaleudgifter:

Lønninger	6.860	5.378	11.231
Pensioner	679	481	1.010
Udgifter til social sikring og lønsumsafgift	1.299	964	1.951
	8.838	6.823	14.192

Øvrige administrationsudgifter:

	5.564	4.757	10.051
Udgifter til personale og administration i alt	15.907	12.494	26.108

Gennemsnitlige antal beskæftigede, omregnet til heltid	26,4	22,5	22,3
--	------	------	------

Note 9: Udlån og andre tilgodehavender, og nedskrivninger herpå

Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	0	1.296	0
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	417.026	303.753	295.783
	417.026	305.049	295.783

(i 1.000 kr.)

	Individuelle nedskrivninger	Gruppevise nedskrivninger	I alt
1. halvår 2017			
Nedskrivninger primo 01.01	19.251	3.874	23.125
Nedskrivninger i perioden	3.986	566	4.552
Tbf. af nedskrivninger foretaget i tidligere perioder	-2.123	-80	-2.203
Andre bevægelser	417	695	1.112
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet	-1.748	0	-1.748
Nedskrivninger ultimo 30.06	19.783	5.055	24.838
Heraf udgør garantidebitorer			1.885

(i 1.000 kr.)

	Individuelle nedskrivninger	Gruppevise nedskrivninger	I alt
1. halvår 2016			
Nedskrivninger primo 01.01	16.106	3.714	19.820
Nedskrivninger i perioden	2.773	563	3.336
Tbf. af nedskrivninger foretaget i tidligere perioder	-2.035	-41	-2.076
Andre bevægelser	426	15	441
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet	-222	0	-222
Nedskrivninger ultimo 30.06	17.048	4.251	21.299
Heraf udgør garantidebitorer			2.297

Året 2016

Nedskrivninger primo 01.01	16.106	3.714	19.820
Nedskrivninger i perioden	6.566	436	7.002
Tbf. af nedskrivninger foretaget i tidligere perioder	-3.682	399	-4.081
Andre bevægelser	496	123	619
Endeligt tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet	-235	0	-235
Nedskrivninger ultimo 31.12	19.251	3.874	23.125
Heraf udgør garantidebitorer			2.294

Standardvilkår

Erhvervskunder: Typisk kan sparekassen opsige engagementet uden varsel. Der stilles krav til at kunden løbende indleverer økonomiske oplysninger til sparekassen.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra sparekassens side på 3 måneder, medmindre der foreligger misligholdelse eller anden forfaldsgrund. Der stilles normalt krav om økonomiske oplysninger ved nyudlån samt ændringer i eksisterende udlån.

Sikkerhederne vurderes efter nærmere retningslinjer, som er beskrevet i de interne forretningsgange. Sikkerhedsværdien varierer alt efter hvilket aktiv, som pantsættes til sikkerhed for kundernes engagementer med sparekassen.

	1/1-30/6 2017	1/1-30/6 2016	1/1-31/12 2016
Kreditrisici fordelt på sektorer og brancher:			
Erhverv	%	%	%
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	6	8	8
Industri og råstofudvinding m.v.	1	1	1
Energiforsyning	0	0	1
Bygge- og anlægsvirksomhed	3	4	3
Handel	4	5	5
Transport, restaurations- og hotelvirksomhed	3	4	4
Information og kommunikation	1	0	1
Finansiering og forsikring	1	2	1
Fast ejendom	3	4	4
Øvrige erhverv	7	7	7
Erhverv i alt	29	35	35
Private	71	65	65
	100	100	100

(i 1.000 kr.)

	1/1-30/6 2017	1/1-30/6 2016	1/1-31/12 2016
Note 10: Aktiver tilknyttet puljeordninger			
Placeret kontant	429	1.280	223
Obligationer	0	11.207	0
Aktier	0	3.797	0
Investeringsforeningsandele	85.924	6.783	43.903
Andre aktiver	285	154	182
	86.638	23.221	44.308

Note 11: Efterstillede kapitalindskud

Supplerende kapital:			
Variabelt forrentet banklån, DKK	0	15.000	10.000
Fastforrentet kapitalbeviser, DKK	10.000	0	0
Fastforrentet indlån DKK	500	1.000	500
	10.500	16.000	10.500
Betalte renter	321	603	1.023
Efterstillede kapitalindskud, der medregnes ved opgørelse af basiskapitalen	10.000	12.282	10.000

De fastforrentede indlån forrentes med en rentesats på 4,5 % p.a.

De fastforrentede kapitalbeviser forrentes med en rentesats på 6,16 % p.a.

Kapitalbeviserne er uopsigelige fra kapitalejernes side, udløber den 14.07.2026, men kan af Rise Flemløse Sparekasse førtidsindfries fra den 14.07.2021.

Note 12: Eventualforpligtelser**Garantier mv.**

Finansgarantier	35.234	4.007	4.017
Tabsgarantier for realkreditlån	104.361	62.937	69.720
Tinglysningsgarantier	3.675	12.106	10.852
Øvrige garantier	28.065	31.070	36.054
	171.335	110.120	120.643

Andre forpligtende aftaler

SDC udtrædelsesforpligtelser	22.751	13.431	16.142
Huslejeforpligtelser	6.110	6.475	6.294
Sponsorater	65	49	65
	28.926	19.955	22.501

I lighed med de øvrige danske pengeinstitutter hæfter Sparekassen for tab hos Indskydergaranti-fonden. Seneste opgørelse af Sparekassens andel af sektorens indeståelser over for Indskyder-garantifonden udgør 0,11 %.

Note 13: Nærtstående parter

Der er ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse på Sparekassen.

Øvrige nærtstående parter består af direktionen og bestyrelsen samt nærtstående med disse.

Der har ikke været usædvanlige transaktioner med nærtstående parter.

Alle transaktioner med nærtstående parter sker på markedsvilkår.